

Високо над землею, наче плетені кошики, підвішені до неба, гойдаються вежі міста. В одній з них живе хлопчик Ясен. На дітей, птахів і хмари він і не дивиться. А чого на них дивитися? Всі чудеса на світі Ясен бачить у своїй чарівній скриньці. Що йому діти, птахи і хмари? Для чого йому спускатися зі своєї скляної вежі? Вітер його не шмагає, каміння і колючки не ранять. На м'якому спить, по м'якому ходить. Пташиного молока йому не вистачає! Чому ж тоді не росте Ясен? Чому сама тільки голова у нього все більшає і більшає?

Журливо дивляться на нього батько з матір'ю: на тонкій шийці, мов кулька на ниточці, хитається величезна голова. Справжнє лихо! Невже синок так і залишиться потворним? Де знайти ліки? Що робити? У кого тільки батько з матір'ю не просили поради, і кожен своє пропонував.

— Дайте дитині молока з медом! — казала бабуса.

— Лиху хворобу лікують лихою травою! — переконував їх травник, а хлопчик байдуже здвигає плечима і дивиться у свою чарівну скриньку, вуха як два лопухи, а очі на все обличчя, тільки їх і видно.

Тут дід Мілія і каже:

— Нехай хлопчик іде з дому, інакше погано йому буде. Без Місячної квітки він не видужає!

— Ми знайдемо цю Квітку! — вигукнули батько з матір'ю. — Хлопчик повинен сам її знайти! — сказав дід Мілія. — Але ж він як кульбаба! Вийде з дому, і його перший подув вітру понесе, мов осіннє листя! — захищали сина батьки.— Краще ми замість нього пошукаємо Квітку!

— Він сам повинен її знайти! — Дід Мілія узяв Ясена за руку, відчинив двері й мовив:— Іди, синку, й не обертайся! Квітка чекає тебе на вершині Срібної гори.

Вивів дідусь Ясена на вулицю. Але куди там! Вулиця у кам'яну сорочку вирядилася: де тут Квітці вирости? Підвів Ясен голову і бачить: кам'яні вежі небо загородили, тільки подекуди виблискують сині клаптики. А хіба без неба розів'ється квітка?

Пішов хлопчик далі. Поніс його бурхливий людський потік кам'яними ущелинами вулиць, зі всіх боків натискують, штовхають, об стіни шпурляють, наче річкову гальку... Від страху мурашки поповзли по спині Ясена: от-от затягне його людська ріка. Повернув він і кинувся назад додому, але на порозі дід Мілія стоїть, проси не проси — двері не відчинить!

— Квітка чекає на тебе! — каже він.— Іди й знайди її, інакше так і залишишся потворним, лише голова буде рости!

Рушив Ясен знову в путь-дорогу. Ішов він, ішов, лік часу згубив, аж тут вулиця скінчилася, зблиснув лужок, зажебонів струмок. Вибрався Ясен з кам'яних хащів, але не радує його ні луг, ні струмок, лякають птахи й кущі. Батогів ожини він ніколи не бачив, а один візьми та й зачепися йому за литку, рве шкіру, кров цвіркнула.

— От проклятуща! — скрикнув хлопчик і давай рвати батоги і топтати їх. Не чує і чути не хоче, як ожина просить його пожаліти її, не губити.

— Не рви мої батоги, змилуйся наді мною! — стогне ожина, проте Ясен і голови не повернув.

Покарав ожину і пішов собі далі. От дурний так дурний! Щастя своє проґавив — і хто знає наскільки? Знемігши від втоми, сів Ясен, не глянувши куди сідає, адже він звик сидіти на м'якому. Але що ж це таке, що так кусається, вогнем пече?

— Хто ви такі? — питає.

— Мурахи! — відповідають йому.— Хіба не бачиш?

— Мурахи? — здивувався Ясен. У чарівній скриньці мурахи були зовсім іншими й не кусалися.

Зойкнув хлопчик од болю й гніву і давай топтати мурашник. Розкидав його, наче то була купа піску. Даремно впрошували мурашині дітки не губити їх! Даремно обіцяли йому допомогти! "Яка від вас може бути допомога?" — зневажливо подумав Ясен і пішов далі, навіть не озирнувшись. На вершині Срібної гори його чекає Квітка, треба поспішати. Аж ось руки й ноги зовсім перестали його слухатися, стомився Ясен, пити хоче: річку б випив, але довкола нікого — ні людини, ні звіра. Навіть вітер ущух. Коли це здалеку долинув раптом шум води. Почимчикував Ясен на шум і бачить: під липою б'є джерело. Дивина та й годі! Нахилився хлопчик, напився досхочу, а потім знічев'я давай кидати у воду грудки землі. Нараз біля самого його вуха почулося чиєсь зітхання. Хто б це міг бути? Повернувся Ясен праворуч, повернувся ліворуч: ніде нікого! Але зітхання усе голоснішало. Моторошно йому стало. Хто зітхає?

— Хто ти? — спитав хлопчик і хотів обпертися спиною на стовбур дерева, однак липа нараз відсунулася.— Оце так! — здивувався Ясен.— Відколи це дерева ходять?

— А відколи Місячна квітка росте? — проказав чийсь голос і презирливо засміявся.

Втім, коли Ясен повернувся у той бік, звідки долинав голос, він побачив лише самотній кущ, а на ньому оченята, чорні, наче тернові ягоди; оченята кліпали й дивилися на хлопчика із зацікавленням і докором.

"Дурниці! — подумав Ясен.— Де взяли в терну очі? Мені просто хочеться спати!" — спробував він заспокоїти себе, але крижані мурашки

страху знову поповзли по спині. Очі кліпали й кліпали. "Може, і їм спати хочеться?" — подумав хлопчак, але раптом кущ заворушився і посунув прямисінько на нього...

Ясен пустився навтьоки, та хіба втечеш? Кущ мчав із швидкістю вітру, а за ним юрмилися дерева. Не встиг він і оком змигнути, як гілки поспліталися, листя перемішалось. Ясен зупинився. І кущ зупинився. Примружилися сердиті очі, й хлопчик побачив, що це зовсім не тернина, а ожина, ще й така чорна, мов піднялася із дна пекла.

"Прийшла, отже, мститися мені",— вирішив Ясен, не спускаючи очей з куща й не рухаючись, але зненацька кущ розкинув гілки і з нього виступив дідок у білому запиналі, з сивою бородою до пояса.

— Ти куди йдеш, хлопче? — запитав він Ясена. Ясен радий був би відповісти, але язик у роті присох.

— Кажи, куди йдеш, інакше не вийдеш з цього лісу! — суворо grimнув дідок.

Ясен зібрав усю свою силу й відказав, що йде шукати Місячну квітку.

— Місячну квітку? — обурився старий.— Хіба ти не знаєш, що лише ті, в кого добре серце, можуть до неї дістатися? Допоки ти не спокутуєш свої провини, не знайти тобі Квітки! І звідси не підеш, поки не відпрацюєш цареві рослин...

Дідок зник, а Ясен почав свою службу в царя рослин, хоча і не дуже втямив, чим це він завинив. Ой, як же страшно лазити по деревах і скидати гусінь прядки, головного лісового лиходія. Однак Ясен мовчить про свій страх, нікому не розказує і поступово й сам про нього забуває. Робить усе, що йому кажуть. Зазеленів ліс, засяяв. Зарум'янилось лице і в хлопчака. П'є він вранішню росу, їсть лісові ягоди. А як настав третій рік, Ясен збагнув, що розуміє мову рослин. Почує, як заквилить гілка під

ногою, тут і згадає, що це він провину свою перед батогами ожини спокутує. Так і третій рік минув. Ясен майже не помітив, як він промайнув. Перешіптуються з ним берези і трави, ожина сон його стереже, каштан повіряє йому таємницю Місячної квітки. Один-єдиний раз у сторіччя розпускається ця Квітка, і лише в ту саму мить, коли ріг молодого місяця торкнеться вершини Срібної гори. Важкий і небезпечний шлях до неї. Тому ніхто й не бачив її, ніхто не зірвав.

Задумався, засумував Ясен. Прийшов час збиратися в дорогу, а йому так не хочеться розлучатися з дубчаками і березами! Але нічого не поробиш, не повертатися ж до батька й матері потворним. Білою стрімчастою стежиною рушив Ясен у дорогу. Лагідно проводжав його ліс, а ожина гукнула вслід:

— Якщо треба буде, клич мене!

Ясен лише розсміявся, хто ж це кличе на допомогу рослин? Вийшов на дорогу, побачив він свою тінь і здивувався: голова в нього змаліла, плечі стали ширші. Зрадів хлопчак, бігом припустив. А дорога все крутіша, неначе гора до самого неба спішить. Зненацька дорога обірвалася і біля самих його ніг розкрилася прірва. Стоїть він на камені, який лише трішки більший за носову хустинку, і несподівано чує пищення, плач. Приглянувся — мурашки пищать:

— Врятуй нас, Ясене! Допоможи!

Не думаючи про те, що сам наражається на небезпеку, Ясен нахилився, підхопив мурашник на руки й відразу побачив, як на другому боці розрівнюються батogi ожини, тягнуться через прірву до самих його ніг і кваплять:

— Швидше-бо, Ясене, твій камінь ось-ось зірветься!

З мурашником у руках хлопчина ступив на батоги і перейшов по них, як по кладці. Навіть турботливі руки не перенесли б його з більшою ніжністю. Ясен став на коліна й поклав мурашник на краю галявини.

— Потрапиш у біду — клич нас! — мовив проводир мурашок, а Ясен усміхнувся і, щоб не образити мурашок, пообіцяв, що неодмінно їх погукає.

Пішов він далі, забувши і про голод, і про спрагу, очей не зводить зі Срібної гори. І нараз почув за спиною чиєсь голосне дихання. Повернувся, а за ним мчить розлючений потік, ось-ось захлюпне і гору, і його. Що робити? Вода вже до колін підступила. Й не зупиняється, усе прибуває і прибуває. Ось уже крижана рука обхопила його стан.

— Схаменися! Що тобі треба від мене? — закричав Ясен, а вода, роззявивши тисячоусту пащеку, регоче, погрожує:

— А ти забув, як у джерело грудки землі кидав?

Затремтів Ясен, зрозумів, що його чекає: джерело хоче втопити його, вода вже до плечей дісталася. Якби ж знати йому, що й у води є очі! Але ж є! Кожна краплиночка дивиться на нього, шепоче, дає поради:

— Наймись на службу до Матінки Води! Вичисть лісові джерела й струмки, може, тоді вона змилується над тобою.

А вода вже до підборіддя досягає. Нічого не залишилося хлопчині, пообіцяв він вичистити очі джерельних дітей від сміття, виконати всі накази Матінки Води, тільки б вона відкликала потік назад. І вода відступила.

Став Ясен служити. Тільки даремно старається — він джерела від зіпрілого листя очищає, а воно, наче навмисне, знову звідкілясь налітає. Місяць уже тричі небо обійшов, піднявся підлісок, а Ясен усе ще не

виконав свого першого завдання. Як же йому довго доведеться служити Матінці Воді? Стомився хлопець, засмутився. Навіть уві сні здається йому, що чистить він джерела, а ті знову й знову засмічують. Лихо та й годі! І тут згадав Ясен про мурашок.

"Брати мої, де ви! Допоможіть!" — покликав їх уві сні, а коли прокинувся, побачив, як загін мурашок тягає лісове сміття й співає:

Молодий ліс, листям укривайся,

Срібнее джерельце, очищайся!

Гей-гой! Гоя-гой!

Заблищала вода в першому джерелі, другому, третьому і сто третьому! Всміхнулася Матінка Вода Ясенові й мовила:

— У тебе, Ясене, вірні друзі! Йди своєю дорогою, а треба буде якась допомога — лише гукни!

Погладила Матінка Вода Ясена по голівці, і він пішов далі. Йде, а йому ввижається, що його невидимі крила несуть. Ще б пак! Величезна хвиля підняла хлопчика на свої плечі, донесла до вершини Срібної гори і м'яко опустила на неї. Ясен зацікавився од захоплення. Світло-сріблиста Місячна квітка величезною блискавкою полинула в саме небо, стеблина її тремтить і виблискує. Ось вона, прямісінько перед ним! Простягни руку, зірви й струнким красенем іди собі у світ! Але ж як простягнути руку, коли знаєш, що завдаси Квітці болю? Хіба можна вбити Місячну квітку? Стрімголов кинувся Ясен униз, наче від самого вирішив утекти. Місячна квітка залишалася виблискувати на вершині Срібної гори, самотня й світла, мов зірка.

Добіг Ясен до озера і зупинився, аби ще раз глянути на Місячну квітку — на відбиття її в озері. Схилювався над водою і зойкнув. З води, наче

із дзеркала, навстріч йому ступив високий вродливий юнак. Довго не міг Ясен повірити, що бачить у воді себе, але тут в озері з'явилася Місячна квітка, лагідно торкнулася його обличчя й сказала:

— Дякую, милий мій братику!

По небу, наче усмішка, промайнуло світле саяво. Може, це дідусь Мілія? Чи Матінка Вода помахала юнакові рукою? Ясен не розпізнав. Здалеку кликали його до себе очі матері. Міцний і гарний, як молодий олень, повертався Ясен додому, а вслід йому співала вода.